

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 133/2014-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosť P. L., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 27/2013 a jeho uznesením z 24. septembra 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. L. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2013 doručená sťažnosť P. L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 27/2013 a jeho uznesením z 24. septembra 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej doplnenia z 15. októbra 2013, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 18. októbra 2013, vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 T 1/2005 zo 17. januára 2007 uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. a), b) a j) Trestného zákona v znení zákona č. 253/2001 Z. z. (ďalej len „Trestný zákon“) a zo spáchania trestného činu nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody na doživotie, trest prepadnutia vecí (pištole) a trest prepadnutia majetku. Zároveň krajský súd zrušil výrok o treste rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 T 2/2005 z 10. októbra 2005, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením výroku, stratili podklad. Označeným rozsudkom uznal krajský súd za vinných aj spoluobžalovaných sťažovateľa J. B. a Ľ. A., tých však len zo spáchania trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 a 2 písm. b) a c) Trestného zákona (obžalovaný J. B.), resp. pokračovacieho trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona (obžalovaný Ľ. A.).

Proti označenému rozsudku krajského súdu podali sťažovateľ a obžalovaný J. B. odvolanie. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 12/2007 zo 7. novembra 2007 bolo odvolanie sťažovateľa aj obžalovaného J. B. zamietnuté.

Sťažovateľ uvádza, že po právoplatnom skončení jeho trestnej veci a vyčerpaní mimoriadnych opravných prostriedkov si zabezpečil znalecké posudky a čestné vyhlásenie svedkov, ako aj ďalšie dôkazy. Keďže tieto podľa sťažovateľa „nové dôkazy“ sú (boli) podľa jeho názoru spôsobilé odôvodniť iné rozhodnutie o jeho vine, podal sťažovateľ v decembri 2012 krajskému súdu návrh na povolenie obnovy konania vo svojej trestnej veci.

Krajský súd uznesením sp. zn. 4 Ntok 3/2012 z 30. mája 2013 návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania zamietol. V odôvodnení označeného uznesenia krajského súdu sa

okrem iného uvádza: „... Súd rozhodujúci o návrhu na povolenie obnovy konania nemôže hodnotiť novoobjavené dôkazy z hľadiska ich vierohodnosti, pretože takéto hodnotenie by slúžilo ako podklad pre nové rozhodnutie o vine...

Skúmanie, či nové skutočnosti alebo dôkazy sú tak kvalifikované, že sú spôsobilé samy o sebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné, než pôvodné právoplatné rozhodnutie (resp. jeho časť) sa realizuje porovnaním doteraz vykonaných dôkazov a doterajšieho skutkového zistenia uvedeného vo výroku právoplatného rozhodnutia, s dôkaznou silou a významom novotvrdených skutočností a novonavrhovaných dôkazov...

Krajský súd po preskúmaní návrhu odsúdeného, dôkazov ním predložených, z ktorých časť vykonal postupom podľa § 269 Trestného poriadku, teda ich čítaním a časť ich zamietol (napr. preto, že už boli v pôvodnom konaní vykonané – výsluchy svedkov, ďalej pre ich procesnú nevykonateľnosť – čítanie znaleckých posudkov zabezpečených stranou v konaní – odsúdeným) a tiež i oboznámením sa na posudzovanú vec sa vzťahujúceho spisového materiálu pri posudzovaní podmienok obnovy konania uvedených v ustanovení § 394 Trestného poriadku a dospel k záveru, že zákonné podmienky na povolenie obnovy konania vo veci Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 T 1/2005 splnené neboli.

V posudzovanom prípade nové skutočnosti a nové dôkazy krajský súd nepovažoval za také, ktoré by sami o sebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi boli spôsobilé privodiť dôvodný predpoklad pre možnú zmenu právoplatne odsúdeným namietaného rozsudku.

Záverom krajský súd považuje za potrebné poznamenať, že nové skutočnosti a dôkazy nie sú predmetom povinného zisťovania v konaní o povolenie obnovy súdom (alebo iným orgánom činným v trestnom konaní), ale musia byť predložené súdu spolu s návrhom na obnovu, aby procesný orgán mohol posúdiť, či ich existencia a dôkazová kvalita, v prípade pravdivosti, môže vyvolať dôvodné a rozumné pochybnosti o správnosti namietaného právoplatného rozhodnutia. V konkrétnom prípade písomný návrh odsúdeného na obnovu konania z 26. 12. 2012 (č. l. 1 – 4), nepoukazoval na žiadne nové skutočnosti a ani dôkazy, respektíve spolu s predmetným návrhom tieto odsúdeným ani predložené neboli.“

Proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 Ntok 3/2012 z 30. mája 2013 o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol napadnutým uznesením najvyšší súd tak, že ju zamietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa okrem iného uvádza:

„... Účelom obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku nie je revízia pôvodného trestného stíhania, ani verifikovanie pôvodne vykonaných dôkazov, či spochybňovanie spôsobu, akým ich hodnotil súd v pôvodnom konaní. Tieto sú totiž nezvratné, nemožno ich meniť, ani inak korigovať a dôkazy, ktoré už boli vykonané v pôvodnom konaní nemožno opakovať (revízia pôvodného rozhodnutia a predchádzajúceho mu konania prichádza do úvahy pri podaní dovolania, ak sú splnené zákonné podmienky pre uplatnenie tohto, od obnovy konania odlišného mimoriadneho opravného prostriedku).

Prvostupňový súd sa v tomto konaní o návrhu na povolenie obnovy konania vysporiadal so skutočnosťami, ktoré by mali podľa mienky odsúdeného zakladať dôvod pre povolenie obnovy konania a svoje rozhodnutie odôvodnil, aj keď veľmi stručne. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožňuje s podstatným záverom súdu prvého stupňa, a to že odsúdený v návrhu na povolenie obnovy konania neuviedol žiadne nové skutočnosti, prípadne dôkazy, ktoré by súdu v pôvodnom konaní boli neznáme a ktoré by boli spôsobilé v kontexte aj ostatných vykonaných dôkazov, odôvodniť iné rozhodnutie o vine a treste menovaného.

Za nové v zmysle vyššie citovaného ustanovenia je potrebné považovať také skutočnosti, ktoré neboli pred rozhodnutím súdu predmetom zisťovania alebo dokazovania, novým dôkazom je predovšetkým dôkazný prostriedok, ktorý sa v čase rozhodovania súdu v spise nenachádzal. Naproti tomu za nové skutočnosti alebo dôkazy v zmysle citovaného ustanovenia nemožno považovať skutočnosti alebo dôkazy, ktoré sú zistiteľné z obsahu spisového materiálu, a to aj vtedy, keď sa súd s nimi vo svojom rozhodnutí nevysporiadal alebo ich dokonca prehliadol. Takže omyl súdu pri hodnotení vykonaných dôkazov, prípadne ich nesprávne hodnotenie nie je dôvodom na povolenie obnovy konania.

V posudzovanej veci sú správne úvahy súdu prvého stupňa, že nové skutočnosti a dôkazy skôr neznáme nie sú predmetom povinného zisťovania súdu, ale tieto musia byť predložené súdu spolu s návrhom na povolenie obnovy konania. Preto námietky

odsúdeného v tomto smere nie sú opodstatnené. Pokiaľ teda odsúdený vo svojom návrhu (č. l. 1 – 4) na povolenie obnovy konania nepredložil žiadne nové skutočnosti ani dôkazy, mal súd jeho návrh zamietnuť. V konkrétnom prípade však v čase rozhodovania súdu o návrhu odsúdeného mal súd k dispozícii všetky skutočnosti a dôkazy, ktorými odsúdený odôvodňoval svoj návrh na povolenie obnovy konania. Správne sú však úvahy súdu prvého stupňa, že odsúdeným uvádzané skutočnosti, ktoré prezentuje ako nové, súdu doposiaľ neznáme, takými novými skutočnosťami ani dôkazmi nie sú. Súd ich mal až na znalecké posudky z odboru balistiky, ktoré doložil odsúdený, k dispozícii už v čase svojho pôvodného rozhodovania a pri rozhodovaní vzal tieto skutočnosti do úvahy.

Podstatu jeho sťažnosti tvorili výhrady, že súd prvého stupňa odmietol vykonať dôkaz znaleckým dokazovaním z odboru balistiky. Podľa názoru najvyššieho súdu aj v tomto smere bol postup súdu prvého stupňa správny. Znalecké posudky, ktoré odsúdený predložil, nepreukazovali žiadne nové skutočnosti, súdu skôr neznáme. V pôvodnom konaní bolo vykonané dokazovanie o príčine smrti jednotlivých poškodených zoncami z odboru súdneho lekárstva, o záveroch ktorých nebolo žiadnych pochybností. Taktiež boli zadovážené znalecké posudky Kriminelistického a expertízneho ústavu PZ, resp. odborné vyjadrenia ústavu, aj z odvetvia balistiky. Teda námietky odsúdeného sú neopodstatnené. Závery súdov v pôvodnom konaní vychádzali práve z vykonaného znaleckého dokazovania, resp. odborných vyjadrení a nie z ľubovôle sudcov.

V súvislosti s námietkami odsúdeného vo vzťahu k usmrteniu poškodenej K. H. (bod 3 pôvodného rozsudku), považuje najvyšší súd za potrebné poukázať na znalecký posudok zoncov MUDr. J. M. a MUDr. E. N. (č. l. 1141 – 1147/zv. I.), kde je presne uvedené, aké zranenie bolo príčinou smrti poškodenej. Vzhľadom na charakter strelného poranenia konštatovali, že toto zranenie bolo spôsobené krátkou ručnou zbraňou. Vystrelený projektil sa nenašiel, nebola predložená ani zbraň, z ktorej sa strieľalo, preto nebolo možné určiť identifikáciu zbrane. Druhé strelné poranenie hlavy poškodenej podľa zoncov vzniklo až po jej smrti. Toto druhé poranenie bolo vzhľadom na zaistený zdeformovaný projektil spôsobené malokalibrovou zbraňou. Z uvedeného je zrejmé, že odsúdeným predložené znalecké posudky nemohli vo veci priniesť žiadne nové skutočnosti, ktoré by spochybnili skutkové závery oboch súdov. “

Sťažovateľ v rámci svojej sťažnostnej argumentácie poukazuje na skutočnosť, že pokiaľ ide o vraždu K. H., za ktorú bol právoplatne odsúdený, v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku sa uvádza, že mal K. H. streliť do čela hlavy z nezistenej malokalibrovej zbrane, pričom z 3 znaleckých posudkov z odvetvia balistiky, ktoré si sťažovateľ po právoplatnom odsúdení zabezpečil, vyplýva, že K. H. nebola zavraždená malokalibrovou zbraňou, ale zbraňou kalibru 7,62 – 7,65 mm. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ dôvodí, že predmetný skutok sa nestal tak, ako to je uvedené v obžalobe a tiež v odsudzujúcom rozsudku, a preto mal byť spod obžaloby oslobodený. Sťažovateľ poukazuje tiež na to, že za neoprávnenú držbu zbrane kalibru 7,62 – 7,65 mm nebol nikdy odsúdený, ba ani len obvinený.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uvádza, že *„Tak isto som preukázal, že ani druhá vražda sa nestala tou zbraňou ktorou to je uvedené v odsudzujúcom rozsudku, a že ani tretia vražda sa nestala tak ako je to uvedené v rozsudku.*

Naviac som predložil čestné prehlásenie svedkov (overené notármi) – t. j. výpovede svedkov, ktoré preukazujú, že skutky spáchali iné osoby.

... Z uvedeného vyplýva, že ide nielen o nové dôkazy a skutočnosti ktoré preukazujú nezákonnosť odsúdenia (a tým aj porušenia práva na slobodu) ale aj menia celú podstatu veci.

... Naviac znalec v roku 2013 určil, že strelec mal telesnú výšku do 166 cm, avšak moja je až 180 cm! – teda dôkazy o tom, že nie som páchatel'om.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Práva P. L., na

- súdnu ochranu

- na prístup k súdu

- na spravodlivé súdne konanie

- na účinný prostriedok nápravy

zaručené v čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1, čl. 13 Dohovoru a čl. 46 a 48 Ústavy SR v konaní vedenom na Najvyššom súde SR č. 5 Tost 27/2013 (rozhodnutím a postupom tohto súdu)

porušené boli podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 2, čl. 6 ods. 3 písm. b), čl. 6 ods. 3 písm. c) a čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdov 14/2008 z 2. marca 2009 porušené boli.

2. Ústavný súd SR týmto zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 24. septembra 2013 zn. 5 Tost 27/2013 a vec vracia na ďalšie konanie.“

Sťažovateľ zároveň požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 a čl. 48 ústavy a práv podľa v čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal 31. októbra 2013 na krajskom súde dovolanie, ktorým napadol tak uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 Ntok 3/2012 z 30. mája 2013, ako aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 27/2013 z 24. septembra 2013. Zo zistení ústavného súdu zároveň vyplýva, že dovolacie konanie o dovolaní sťažovateľa najvyšší súd vedie pod sp. zn. 2 TdoV 2/2014, pričom do dňa predbežného prerokovania sťažnosti dovolací súd v označenom konaní zatiaľ nerozhodol.

V okolnostiach posudzovanej veci sťažovateľ podaním dovolania a podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty z ústavného hľadiska akceptovateľné, a to aj preto, že by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, ako predčasné (pozri obdobne napr. IV. ÚS 142/2010), t. j. v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní (porovnaj napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Nad rámec tohto uznesenia ústavný súd považoval za vhodné poukázať na svoj ustálený právny názor (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), podľa ktorého lehotu na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (teda vo veci sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu), s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2014